

О С О Б Е Н О М Н Е Н И Е

на съдията Неделчо Беров

по к.д. № 24/1998 г.

Фонд "Рехабилитация и социална интеграция" е специфичен и неговата специфика, а не общите съображения, важещи за всички фондове на различни ведомства и органи на управление, изисква съпоставка освен с чл.60 от Конституцията и с други разпоредби на основния закон, за да се издаде решение, важащо именно и само за този фонд.

В искането на главния прокурор се признава, че чл.52, ал.2 от Конституцията е изключение от нейния чл.60, и че здравеопазването може да се финансира не само от държавата, но и от други източници при условия и по ред, определен със закон. Средствата от посочения фонд се изразходват за няколко цели, като чл.51, ал.3 от Закона за защита, рехабилитацията и социална интеграция на инвалидите посочва на първо място профилактиката и медицинската рехабилитация, т.е. типични дейности по здравеопазване. Затова решението на Конституционния съд трябва да бъде съобразено и с чл.52, ал.2 от Конституцията, като в случая са приложими източниците за набиране на средства, които тази конституционна разпоредба посочва.

Другата разпоредба, с която трябва да се съобразим, е чл.51, ал.3 от Конституцията, според който лицата с физически увреждания /т.е. инвалиди/ се намират под особена закрила не само над държавата, но и на обществото. За да се изпълни тази конституционна повеля със закон се предвижда рехабилитацията и социалната интеграция на инвалидите, като един от източниците за събиране на необходимите средства е атакувания с искането на главния прокурор.

Следователно посоченият фонд е законова форма за участие на обществото в процеса на профилактиката, медицинската рехабилитация и социалната интеграция на инвалидите.

Конституцията не съдържа разпоредба, забраняваща плащане на вноски във фондове /извън данъците и таксите, за които е чл.60/, предназначени за изпълнение на конституционни предписания за особена закрила на лица с физически увреждания.

Със закони у нас са установени не само данъци и такси, но и други задължителни плащания и то не в приход на държавния или общинските бюджети, а на различни фондове. Така е например с фонд "Обществено осигуряване" към Националния осигурителен институт, който има самостоятелен бюджет, различен от държавния; фонд "Здравеопазване". Всички те са свързани с конституционните изисквания за обществено осигуряване, социално подпомагане и здравеопазване на гражданите – чл.51 и 52 от Конституцията.

При евентуално отхвърляне на искането на главния прокурор Конституционният съд няма да изостави практиката си, изразена в решение № 8 от 17.06.1997 г. по к.д. № 3/1997 г., а ще я доразвие и детайлизира за специфичен случай, свързан с конституционни разпоредби, отнасящи се до здравеопазването, до особената закрила на група граждани, обременени от съдбата с физически увреждания.

Тези съображения, почиващи на конституционни разпоредби, напълно съответствуват на хуманните, които несъмнено са повлияли и на законодателя, за да се приеме атакувания сега закон с пълно единодушие на всички участвали в гласуването народни представители от XXVII Народно събрание.

Хуманизмът, справедливостта и социалната държава са прокламирани в преамбюла на Конституцията като основни принципи и

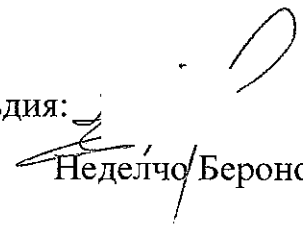
те трябва да бъдат съблюдавани при тълкуването и прилагането на отделните конституционни разпоредби.

При застраховка “Гражданска отговорност” всички застрахователи, в отношенията си един към друг, са в еднакви правни условия. Спрямо другите видове лични и имуществени застраховки, застрахователите са в по-благоприятна за тях правна позиция при застраховка “Гражданска отговорност”, защото притежателите на няколко милиона моторни превозни средства са им осигурени като съконтрахенти не в резултат на дейност, на положени усилия от застрахователите, а по силата на законно задължение за сключване на този вид застрахователен договор. В третия възможен аспект – отношения между страните по застрахователния договор, в по-неблагоприятни правни условия са застраховащите се, защото им е отнето правото да преценяват дали да сключат застрахователен договор и са задължени със Закон да договарят.

Изводът е, че преценено във всички възможни аспекти, застрахователите са в по-изгодни за тях правни условия при сключване на застраховка “Гражданска отговорност” и не са накърнени правата им по чл.19, ал.2 от Конституцията.

В подкрепа на вече изложеното може да послужи и граматичното и систематично тълкуване на чл.60 от Конституцията. Тази разпоредба е в глава втора на Конституцията “Основни права и задължения на гражданите”. Ясната редакция на разпоредбата категорично сочи, че се отнася именно и само до граждани, докато застрахователна дейност могат да извършват само юридически лица – акционерни дружества, съгласно Закона за застраховането. В края на глава втора на Конституцията след като са прокламирани правата на гражданите, в последните 4 разпоредби са посочени задълженията именно на гражданите. Изводът е, че чл.60 от Конституцията няма за цел правно

да уреди данъчната материя, а прогласява едно от 4-те конституционни задължения на гражданите, произтичащо от данъчното законодателство.

Съдия: 
Неделчо Беров